

NYT om
Overgangen fra ung til voksen
for unge med handicap

Foreningen Ligeværd

Online webinar
torsdag d.9.september 2021

Socialrådgiver – handicapkonsulent

Inge Louv

www.ingelouv.dk

Velkommen

Velkommen til webinar om lovændring i serviceloven om

- Forberedelse af overgangen fra ung til voksen for unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne og indgribende kronisk eller langvarig lidelse

HUSK under webinarret:

- hold kamera tændt
- mute din mikrofon
- spørgsmål – skriv i chatten

Ny lovgivning

- Fra 1.1.2021 har kommunen pligt til at forberede overgangen til voksenalderen for unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, der modtager støtte efter serviceloven
- Forberedelsen kræver inddragelse af den unge på 16 år, forældrene og relevante aktører, og der er indskrevet en række emner, som skal indgå i kommunens overvejelser
- Men først kigger vi ind i hidtidige regler og praksis

Hjælp efter serviceloven

- Nogle familier har brug for handicapkompenserende støtte
- Andre familier har brug for det, vi kalder for 'særlig støtte'
- Nogle familier har brug for en kombination af særlig støtte og handicapkompenserede

- Der er forskellige regler for udredning og undersøgelse for de forskellige bestemmelser
- Der er forskellige regler for forberedelse af overgangen til voksen

Særlig støtte

- Når kommunen skal vurdere børn og unges behov for støtte efter § 52 stk.3 særlig støtte, er der i serviceloven fastsat særlige sagsbehandlingsregler, nemlig
 - § 50 børnefaglig undersøgelse
 - § 48 børnesamtale skal afholdes
 - § 140 handleplan skal udarbejdes
 - § 70 opfølgning
- Når den unge fylder 16 år, skal handleplanen indeholde overvejelser om, hvordan den unge tilegner sig de nødvendige kompetencer for at kunne klare sig selv
 - der kan f.eks. være tale om fokus på fastholdelse i uddannelse, fremtidige jobmuligheder, tøjvask og husholdningsøkonomi

Handicapkompenserende støtte

- Når kommunen skal vurdere barnets, den unges eller forældre behov for handicapkompenserende støtte, er der ingen lovpligtige metoder, og det er derfor op til kommunen at beslutte, hvordan man vil udrede
- Så kun for unge, der modtager hjælp efter § 52 stk.3 har der været lovpligtige regler for forberedelse af overgangen fra ung til voksen – for øvrige unge har det hidtil været op til kommunerne, hvordan de ville forberede overgangen
- Mange kommuner har haft en god praksis, men der har ikke før været regler om det...

Forberedelse af overgangen

- Det betyder, at kun unge, der har en indsats efter § 52 stk.3 og dermed en handleplan efter § 140 havde krav på en forberedelse af overgangen og at blive inddraget i egen sag og eget liv
- Fra 1. januar 2021 er der kommet nye regler, så alle unge, der modtager støtte efter serviceloven, har ret til at blive inddraget i forberedelsen af overgangen til voksentilværelsen
 - gælder uanset hvilken støtte, der ydes efter serviceloven
 - gælder ikke for unge, der udelukkende får støtte efter andre bestemmelser f.eks. folkeskoleloven, STU-loven, sundhedsloven eller andet
 - unge, der er 16 år eller ældre inden 1.1.2021, er ikke omfattet

Praksis i dag

- Mange kommuner har en god solid praksis for overgangen fra ung til voksen for unge med nedsat funktionsevne, unge med sygdom og unge, der i øvrigt har et særligt støttebehov og derfor modtager ydelser efter serviceloven
- Mange kommuner vælger en organisering, hvor unge fra 15 – 16 års alderen sagsbehandles i et Ungeteam f.eks. forankret i Jobcentret eller i Socialforvaltningen – dog lader nogle kommuner de unge med handicap forblive hos børnehandicaprådgiveren
- Nogle kommuner organiserer ungearbejdet i regi af KUI, den kommunale ungeindsats i et bredt samarbejde

Endelig vedtagelse

Lovforslag som vedtaget

- I kapitel 6 indsættes efter § 19 en ny § 19 a med overskriften

Forberedelse af overgangen til voksenlivet for unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse

Endelig vedtagelse

§ 19 a stk.1

- Kommunalbestyrelsen skal, når en ung med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, som modtager hjælp efter denne lov, fylder 16 år, påbegynde forberedelsen af overgangen til voksenlivet.
- Det samme gælder for unge, hvis forældremyndighedsindehavere modtager hjælp efter denne lov alene med afsæt i den unges betydelige og varigt nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelse.
- Forberedelsen skal være tværgående og helhedsorienteret og skal foregå i dialog med den unge og dennes forældre.
- Forberedelsen skal ikke være mere omfattende, end formålet i det enkelte tilfælde tilsiger.

Endelig vedtagelse

Stk. 2.

I forberedelsen, jf. stk. 1, skal indgå overvejelser om følgende forhold vedrørende den unge:

1. Behov for hjælp og støtte som følge af funktionsnedsættelsen eller lidelsen
2. Uddannelse
3. Beskæftigelse og forsørgelsesgrundlag
4. Boligforhold
5. Sociale forhold
6. Øvrige relevante forhold

Endelig vedtagelse

Stk. 3.

- Forberedelsen af overgangen, jf. stk. 1 og 2, skal være afsluttet, således at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om den fremtidige hjælp og støtte, og således at denne kan iværksættes, umiddelbart efter at den unge er fyldt 18 år.

Hvem er omfattet

De, der grundet handicap, får støtte efter f.eks. servicelovens

- § 11 råd og vejledning, rådgivning, undersøgelse og behandling
- §§ 41 – 42 merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste til forældrene
- § 45 ledsagelse
- § 84 stk.1 afløsning og aflastning
- § 83 personlig pleje og praktisk bistand
- § 86 stk.2 vedligeholdende træning
- §§ 112 – 113 hjælpemidler og forbrugsgoder
- § 114 handicapbil
- § 116 boligindretning
- §§ 118 g 119 pasning af alvorligt syge og døende
- § 52 stk.3 nr. 1 – 9 særlig støtte

Om klagemulighed

- Ankestyrelsen har i et høringssvar anbefalet, at der i lovforslaget tages eksplicit stilling til muligheden for at klage over, at kommunen ikke i tide forbereder overgangen til voksenlivet
- Retssikkerhedsloven giver adgang til at påklage afgørelser til Ankestyrelsen
- På trods af Ankestyrelsens opmærksomhed på manglende klageadgang, hvis kommunen ikke påbegynder forberedelsen, når den unge fylder 16 år, har man ikke lagt regler ind om dette.

Ministeren svarer, at

- der som udgangspunkt ikke er mulighed for at klage over processkridt i den kommunale sagsbehandling, som manglende igangsættelse af sagsbehandlingen vil være et eksempel på.

Inddragelse

- Det er et krav, at
 - den unge på 16 år
 - forældrene
 - relevante medarbejdere i andre sektorer
- skal inddrages, men der er ikke fastsat regler for hvordan inddragelsen og organiseringen skal ske
- Det er op til kommunerne at organisere arbejdet og udarbejde rutiner, procedurer, indrette IT systemer samt opkvalificere medarbejdere til at varetage opgaverne

Inddragelse af den unge

- Det kan være vanskeligt at inddrage unge, som har nedsatte kommunikative evner, kognitive vanskeligheder, forskellige former for udviklingsforstyrrelse eller udviklingshæmning
- Med § 19 a er det nu blevet lovpligtigt at inddrage den unge, og der ses ikke i bestemmelsen mulighed for at undlade.
- Det er således op til kommunen at foretage en konkret vurdering og planlægning af hvordan, hvor meget og i hvad, den unge skal inddrages
- Det naturligvis vigtigt, at inddrage den unge i det omfang, den unge magter det

Overvejelser og dilemmaer

Udfordringer, når en ung på 16 år skal inddrages, hvis den unge

- ikke ved, at forældrene i alle årene har haft kontakt til kommunen
- ikke ønsker hjælp efter fyldt 18 år men vil bestemme over sit liv selv uden støtte fra kommunen
- er urealistisk i forhold til egne ressourcer

eller hvis

- forældrene ikke ønsker den unge inddraget
- forældrene vil søge værgemål eller få fuldmagt fra den unge som partsrepræsentant ved 18 år

Der er ikke lagt regler om samtykke fra den unge i i ny lovgivning

Samarbejde forældre

- Det kan være vanskeligt for forældre at overskue de store forandringer for deres søn eller datter med nedsat funktionsevne
- Mange er bekymrede for, om den unge får den nødvendige hjælp, og der er alt for mange erfaringer for, at overgange – særligt overgangen fra ung til voksen, skaber vanskeligheder
- Det er derfor nødvendigt, at kommunen informerer forældrene om den proces, der sættes i gang og løbende holde dem orienteret om de tiltag, der foretages
- Mange kommuner har en køreplan for dette, mens der hos andre er plads til forbedringer – så spørg ind til det 😊

Tværasektorielt samarbejde

- Der kan være mange udfordringer i samarbejdet sektorerne imellem
 - forskellige regler og lovgivning
 - forskellige arbejdsmetoder
 - forskellig kompetencefordeling
 - forskellig praksis
 - forskellige udredningsmetoder
 - forskellige IT systemer – herunder systemer, der ikke kan tale sammen
- Til udredning af borgerens behov for støtte efter serviceloven, anvender de fleste kommuner Voksenudredningsmetoden, VUM, mens andre kommunale afdelinger bruger andre metoder

Tværasektorielt samarbejde

- Med § 19 a er det nu blevet lovpligtigt at samarbejde på tværs af afdelinger, forvaltninger og sektorer frem mod samme mål:
 - at forberede den unges overgang til voksentilværelsen
 - at sikre rettidig afgørelse om den unges muligheder for støtte efter voksenbestemmelserne – både for serviceloven og anden lovgivning
- Det er således op til kommunen at foretage en konkret vurdering og planlægning af hvordan, hvor meget og i hvornår de enkelte fagpersoner skal inddrages

Afgørelse

- Afgørelser efter servicelovens afsnit 5 for voksne kan træffes for borgere fra 18 år

Særligt

- For unge, der har en fast kontaktperson eller er anbragt udenfor hjemmet, skal kommunen – senest når den unge er 17½ år, træffe afgørelse om efterværn, opretholdt anbringelse eller anden støtte, som den unge har brug for efter fyldt 18

Ønske

- Det havde været fint, hvis der i de nye regler for overgangen var indlagt regler om afgørelse f.eks. når den unge var 17½ - det er desværre ikke tilfældet

Socialstyrelsen

Socialstyrelsens materiale til kommunerne kan sagtens læses af forældre og evt. sammen med den unge

- Socialstyrelsen har udarbejdet inspirationsmateriale til kommunernes arbejde med den nye lovgivning, [Overgangen til voksenlivet for unge med handicap](#)
- [Inspirationsmaterialet](#) om den gode overgang giver forslag til, hvordan kommunerne kan tilrettelægge overgangen på en måde, som understøtter et tværgående og helhedsorienteret samarbejde og den gode dialog med den unge og dennes forældre.
- Samtidig er der lagt en række [videoer](#) ud om Planlægning af overgangen til voksenlivet for unge med handicap

Opsamling

- Tidligere havde kun unge med en indsats efter § 52 stk.3 og dermed en handleplan, lovfæstet ret til forberedelse af overgangen fra ung til voksen
- Fra 1.januar 2021 har kommunerne fået pligt til at forberede overgangen for unge med handicap, der får hjælp efter serviceloven
- De nye regler er gode, men der er et par snubletråde
 - manglende klagemulighed, hvis kommunen ikke påbegynder forberedelsen af overgangen i tide
 - manglende regler om samtykke fra den unge
 - manglende regler om afgørelse inden den unge fylder 18 år
 - unge, der får hjælp efter andre love men ikke efter serviceloven, er ikke omfattet
- Ankestyrelsen skal evaluere ordningen forår 2023

Afslutning

- Jeg håber, I har fået nogenlunde det, I kom for
- I må meget gerne skrive i chatten, om dagen har levet op til forventningerne
 - hvad har været særlig godt
 - hvad kunne have været bedre
- Tusind tak!

Tak for i dag!
Pas på jer 🧐